

Nitzavim

נִצְבִּים

ראשון

דברים 29

“You stand, this day all of you before
Adonoy, your God; your tribal
chieftains, your elders and your law
officers, every man of Yisroel.

9 אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם כָּלְכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם רְאִשֵׁיכֶם
שְׁבִטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל: properly

אַתּוֹן קְיָמִין יוֹמָא דִּין כָּלְכוֹן קָדָם יי אֱלֹהֵיכֶם רִישֵׁיכֶם
שְׁבִטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל

Rashi

אתם נצבים. מלמד, שכינסם משה לפני הקב"ה ביום מותו להכניסם בברית:
ראשיכם שבטיכם. ראשיכם לשבטיכם:
זקנים ושטריכם. החשוב חשוב קודם, ואחר כך כל איש ישראל:

Your young, your wives, and your
convert who is within your camps; from
your wood cutters to the water drawers.

10 טַפְּכֶם וְנָשֵׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ מַחֲטָב to chop or
carve wood
טַפְּכֶם וְנָשֵׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ מַחֲטָב children
עֶצְיֶיךָ עַד שֹׂאֵב מִמֵּיָּךְ to bale up
water

טַפְּלֶיכֶם וְנָשֵׁיכֶם וְגֵיּוֹרְךָ דִּי בָּגוּ מִשְׁרִיתְךָ מִלְּקַט אֶעֱיֵךְ
עַד מְלֵי מֵיָּךְ

Rashi

מחוטב עצים. מלמד שבאו כנענים להתגייר בימי משה כדרך שבאו גבעונים בימי יהושע, וזהו האמור בגבעונים, ויעשו גם
המה בערמה (יהושע ט, ד), ונתנם משה חוטבי עצים ושואבי מים (תנחומא נצבים פ"ב, יבמות עט):

For your passage into the covenant of Adonoy, your God, and His oath-curse, that Adonoy, your God, is making with you today.

11 לְעַבְרְךָ בְּבְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבְאֻלְתּוֹ אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ פָּרַת עִמָּךְ הַיּוֹם:

לְאַעְלוֹתְךָ בְּקִימָא דִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּבְמוֹמְתָהּ דִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ
גְזַר עִמָּךְ יוֹמָא דִּין

Rashi

לעברך. להיות עובר בברית. ולא יתכן לפרשו כמו להעבירך, אלא כמו לַעֲשֹׂתְכֶם אֹתָם (דברים ד, יד):
לעברך בברית. דרך העברה, כך היו כורתי בריתות עושין, מחיצה מכאן ומחיצה מכאן ועוברים בנתיים, כמו שנאמר הָעֶגְלָה
אֲשֶׁר פָּרַתוּ לְשׁוֹנִים וַיַּעֲבְרוּ בֵּין בְּתָרֶיו (ירמיה לד, יח):

שני

In order to sustain you today as His people, and He will be for you a God as He promised you and as He promised your forefathers Avrohom, Yitzchok, and Yaakov.

12 לְמַעַן הָקִים־אֹתְךָ הַיּוֹם | לֹא לְעַם וְהוּא יְהִי־לְךָ
לְאֱלֹהִים כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לְךָ וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם
לְאַבְרָהָם לִיצְחָק וְלִיַּעֲקֹב:

בְּדִיל לְאַקְמָא יְתָךְ יוֹמָא דִּין קְדָמוּהִי לְעַמָּא וְהוּא יְהִי
לְךָ לְאֱלֹהִים כַּמָּא דִּי מְלִיל לְךָ וְכַמָּא דִּי קִיִּים לְאַבְרָהָם
לְאַבְרָהָם לִיצְחָק וְלִיַּעֲקֹב

Rashi

למען הקים אותך היום לו לעם. כל כך הוא נכנס לטרוח, למען קיים אותך לפניו לעם:
והוא יהיה לך לאלהים. לפי שדבר לך ונשבע לאבותיך שלא להחליף את זרעם באומה אחרת, לכך הוא אוסר אתכם
בשבועות הללו, שלא תקניטוהו, אחר שהוא אינו יכול להבדל מכם, עד כאן פירשתי לפי פשוטו של פרשה. ומדרש אגדה
(תנחומא נצבים פ"א), למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים חוץ ממ"ט
שבתורת כהנים, הוריקו פניהם, ואמרו מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם, אתם נצבים היום, הרבה הכעסתם למקום
ולא עשה אתכם כלייה, והרי אתם קיימין לפניו:
היום. כיום הזה שהוא קיים והוא מאפיל ומאיר, כך האיר לכם וכך עתיד להאיר לכם, והקללות והיסורין מקיימין אתכם
ומציבין אתכם לפניו, ואף הפרשה שלמעלה מזו פיוסין הם, אתם ראייתם את כל וגו'. דבר אחר אתם נצבים, לפי שהיו ישראל

יוצאין מפרנס לפרנס, ממשה ליהושע, לפיכך עשה אותם מצבה כדי לזרזם. וכן עשה יהושע, וכן שמואל התייצבו ואשפטה אתכם (שמואל-א יב, ז), כשיצאו מידו ונכנסו לידו של שאול:

And not with you alone am I making
this covenant and this oath-curse.

וְלֹא עִמָּכֹן בְּלַחֲדִיכֹן אֲנִי גֵזֶר יְת קִימָא הָדָא וְיֵת
מוֹמְתָא הָדָא

13 וְלֹא אִתְּכֶם לְבִדְכֶם אֲנִי כִרַת אֶת־הַבְּרִית הַזֹּאת

וְאֶת־הָאָלָה הַזֹּאת:

But with whoever is here with us
standing today in the presence of
Adonoy, our God, and with those who
are not here with us today.

אַרִי יֵת מִן דְּאִיתוּהִי הָכָא עִמָּנָא קֶאֱם יוֹמָא דִּין קָדָם יֵי
אַלְהֵנָא וְיֵת מִן דְּלִיתוּהִי הָכָא עִמָּנָא יוֹמָא דִּין

14 כִּי אֶת־אֲשֶׁר יֵשְׁנוּ פֹה עִמָּנוּ עַד הַיּוֹם לִפְנֵי יְהוָה

אֲלֵהֵינוּ וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֹה עִמָּנוּ הַיּוֹם:

Rashi

ואת אשר איננו פה. ואף עם דורות העתידים להיות:

שלישי

For you are aware how we lived in the
land of Egypt, and how we passed
through the nations whom you passed
through.

אַרִי אַתּוֹן יִדְעַתּוֹן יֵת דִּיתְבְּנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְיֵת דִּי
עֲבַרְנָא בְּגוֹ עַמְמֵי דִּי עֲבַרְתּוֹן

15 כִּי־אַתֶּם יֹדְעֵתֶם אֵת אֲשֶׁר־יָשְׁבֵנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֵת

אֲשֶׁר־עֲבַרְנוּ בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עֲבַרְתֶּם:

Rashi

כי אתם ידעתם וגו' ותראו את שקוציהם. לפי שראיתם האומות עובדי אלילים, ושמא השיא לב אחד מכם אותו ללכת אחריהם:

Where you observed their
abominations and their loathsomeness
[idols], wood and stone, silver and gold,
that they owned.

וְחִזִּיתוּן יֵת שְׁקוּצִיהוֹן וְיֵת טַעֲוֹתֵהוּן אֲעָא וְאַבְנָא כֶּסֶף
וְדִהְבָּא דִּי עֲמֵהוּן

16 וְתִרְאוּ אֶת־שְׁקוּצֵיהֶם וְאֶת גִּלְלֵיהֶם ^{pill} עֵץ וְאֶבֶן כֶּסֶף
וְזָהָב אֲשֶׁר עֲמָהֶם: ^{disgusting}

Rashi

ותראו את שקוציהם. על שם שהם מאוסים כשקצים:

גלוליהם. שמוסרחים ומאוסין כגלל:

עץ ואבן. אותן של עצים ושל אבנים ראיתם בגלוי, לפי שאין העובדי אלילים יראים שמא יגנבו, אבל של כסף וזהב עמהם
בחדרי משכיתם הם, לפי שהם יראים שמא יגנבו:

Perhaps there is among you a man or a
woman or a family or a tribe whose
thoughts stray today from [being] with
Adonoy, our God, to go serve the gods
of those nations; lest there is within you
a root producing gall and bitter fruit.

דִּילְמָא אֵית בְּכוּן גִּבְר אוֹ אֶתְתָּא אוֹ זְרַעִית אוֹ שְׁבָטָא
דִּי לְבָה פְּנִי יוֹמָא דִּין מִדְּחִלְתָּא דִּי אֱלֹהֵנָא לְמַהֲרִי
לְמַפְלַח יֵת טַעֲוֹת עֲמֻמְיָא הָאֲנוּן דִּילְמָא אֵית בְּכוּן גִּבְר
מְהִרְהַר חֲטָאִין אוֹ זָדוֹן

17 פְּנִי־שׁ בָּכֶם אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה אוֹ־שְׁבֵט אֲשֶׁר

לִבָּבוּ פְּנֵה הַיּוֹם מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת לַעֲבֹד

אֶת־אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם פְּנִי־שׁ בָּכֶם שֶׁרֶשׁ ^{a root} פְּרִיהָ
רֹאשׁ וְלַעֲנָה: ^{wormwood}

Rashi

פן יש בכם וגו'. לפיכך אני צריך להשביעכם:

פן יש בכם. שמא יש בכם, אשר לבבו פנה היום מלקבל עליו הברית:

שרש פרה ראש ולענה. שרש מגדל עשב מר כגידין שהם מרים, כלומר מפרה ומרבה רשע בקרבכם:

When he hears the statements of this oath-curse, he will imagine self-blessings, saying, "Peace will be my lot when I shall follow what my thoughts envision," so that the unintentional may be added to the sinful.

וְיִהְיֶה בְּמִשְׁמַעַה יֵת פִּתְגָּמִי מוֹמְתָא הָדָא וְיַחֲשֹׁב בְּלִבֵּיהּ
לְמִימַר שְׁלָמָא יְהִי לִי אֲרִי בְּהִרְהוּר לְבִי אֲנָא אֲזִיל
בְּדִיל לְאוֹסְפָא לֵיה חֲטָאִי שְׁלוּתָא עַל זְדוּנוֹתָא

Rashi

והתברך בלבבו. לשון ברכה, יחשוב בלבו ברכת שלום לעצמו לאמר, לא יבואוני קללות הללו, אך שלום יהיה לי:

והתברך. בנדיר"א שוי"א בלע"ז כמו וְהִתְגַּלַּח, וְהִתְפַּלֵּל:

בשרירות לבי אלך. במראות לבי, כמו אֲשׁוּרָנוּ וְלֹא קָרוֹב (במדבר כד, יז), כלומר מה שלבי רואה לעשות:

למען ספות הרוה. לפי שאוסיף לו פורענות על מה שעשה עד הנה בשוגג, והייתי מעביר עליהם, וגורם עתה שאצרפם עם המזיד ואפרע ממנו הכל, וכן תרגם אונקלוס בְּדִיל לְאוֹסְפָא לֵיה חֲטָאִי שְׁלוּתָא עַל זְדוּנוֹתָא, שאוסיף לו אני השגגות על הזדונות:

הרוה. שוגג, שהוא עושה כאדם שְׁפוֹר, שעושה שלא מדעת:

הצמאה. שהוא עושה מדעת ובתאוה:

Adonoy will be unwilling to forgive him, because then Adonoy's nostrils will fume and His vengeful fury will enflame against that man, and there will cling to him the entire oath-curse written in this book; and Adonoy will eliminate his name from beneath the sky.

לֹא יִיבִי יְיָ לְמִשְׁבֶּק לֵיה אֲרִי בְּכֹן יִתְקַף רִגְזָא דִּי
וְחִמְתָּה בְּגִבְרָא הַהוּא וְיִדְבְּקוּן בֵּיה כָּל לְוִטְיָא דְכְּתִיבִין
בְּסִפְרָא הַדִּין וְיִמְחִי יְיָ יֵת שְׁמָה מִתַּחַת שְׁמִיָּא

Rashi

18 וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת־דְּבָרֵי הָאֱלֹהִים הַזֹּאת וְהִתְבָּרַךְ בְּלִבּוֹ

arbitrariness

לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה־לִּי כִּי בְשִׁרְרוּת לְבִי אֵלַךְ לְמַעַן

sated

properly

אֶת־הַצְמֵאָה: הָרוּה סְפוֹת

19 לֹא־יֵאבֹה יְהוָה סִלַּח לֹא כִּי אֲזַיְעֲשֶׂן אֶפְי־יְהוָה

to forgive

to crouch

וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הַהוּא וְרִבְצָה בּוֹ כָּל־הָאֱלֹהִים

properly

הַכְּתוּבָה בְּסִפְרָא הַזֶּה וּמְחָה יְהוָה אֶת־שְׁמוֹ מִתַּחַת

הַשָּׁמַיִם:

יעשן אף ה'. ע"י כעס הגוף מתחמם, והעשן יוצא מן האף, וכן עֲלָה עֶשֶׂן בְּאָפוֹ (שמואל-ב כב, ט), ואע"פ שאין זו לפני המקום, הכתוב משמיע את האזון כדרך שהיא רגילה ויכולה לשמוע כפי דרך הארץ: וקנאתו. לשון חֲמָה אנפרטמנ"ט אחיות לבישת נקמה, ואינו מעביר על המדה:

to divide

20

וְהִבְדִּילוּ יְהוָה לְרַעָה מִכָּל שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל כָּל אֲלֹת

הַבְּרִית הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה:

And Adonoy will sepearate him for harm from all the tribes of Yisroel, in accord with all the oath-curses of the covenant inscribed in this Torah scroll.

וַיִּפְרֹשֶׁנָּה יי לְבִישָׁא מִכָּל שְׁבֻטֵי דְיִשְׂרָאֵל כָּל לְוִטֵי
קִימָא דְכְּתִיבִין בְּסֵפֶרָא דְאֻרִיתָא הַדִּין

Rashi

הכתובה בספר התורה הזה. ולמעלה הוא אומר בספר התורה הזאת, גם כל חֲלִי וְכָל מָכָה וגו' (לעיל כח, סא), הזאת לשון נקבה מוסב על התורה, הזה לשון זכר מוסב על הספר, וע"י פיסוק הטעמים הן נחלקין לשתי לשונות, בפרשת הקללות הטפחא נתונה תחת בספר, והתורה הזאת דבוקים זה לזה, לכך אמר הזאת, וכאן הטפחא נתונה תחת התורה, נמצא ספר התורה דבוקים זה לזה, לפיכך לשון זכר נופל אחריו, שהלשון נופל על הספר:

The latter generation will say—your children who will arise after you and the stranger who will come from a distant land; and they will see the plagues of that land and its illnesses that Adonoy has harmed it with.

וְאָמַר הַדּוֹר הָאַחֲרוֹן בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יָקוּמוּ מֵאַחֲרֵיכֶם

foreigner

וְהַנֹּכְרִי אֲשֶׁר יָבֹא מֵאַרְצָן רְחוֹקָה וְרָאוּ אֶת־מַכּוֹת

a malady

הָאָרֶץ הַהִוא וְאֶת־תַּחֲלָאִיהָ אֲשֶׁר־חָלָהּ יְהוָה בָּהּ:

וַיִּמַּר דָּרָא בְּתַרְאָה בְּנִיכּוֹן דִּי יָקוּמוּן מִבְּתְּרִיכוֹן וּבְר

עֲמָמִין דִּי יִיתִי מֵאַרְעָא רְחִיקָא וַיַּחֲזִין יְתִי מַחֲתָא

דְּאַרְעָא הַהִיא וַיִּתִּי מַרְעָהָ דִּי אֲמַרְעֵי יי בָּהּ

Sulfur and salt, all its land, will be burnt, it will not be seeded, and it will not sprout, and no grass will grow there; like the overturning of Sodom and Amoroh, Admoh and Tzevoyim, which Adonoy overturned in His anger and His wrath.

גפריתא ומלחא יקידת כל ארעה לא תזרע ולא תצמח
ולא יסק בה כל עשבא כמהפכתא דסדם ועמרה
אדמה וצבויים די הפך יי ברגזה ובחמתה

And all the nations will say, "For what did Adonoy do so to this land? Why the vigor of this great anger?"

ויימרון כל עממיא על מה עבד יי כדין לארעא הדא
מא תקוף רגזא רבא דיין

And they will reply, "Because they forsook the covenant of Adonoy, the God of their forefathers, which He made with them when He took them out of the land of Egypt.

ויימרון על דשבקו ית קימא דיי אלהא דאבהתהון די
גזר עמהון באפקותה יתהון מארעא דמצרים

And they went and served other gods and prostrated themselves to them; gods unknown to them and [which] He had not apportioned to them.

ואזלו ופלחו לטעות עממיא וסגידו להון דחלן די לא
ידענון ולא אוטיבא להון

22 גפרית sulfur ומלח שרפה כל-ארצה לא תזרע ולא

תצמח to sprout ולא-יעלה בה כל-עשב כמהפכת סדם revolution

ועמרה אדמה וצבויים [וצבויים] אשר הפך יהוה באפו
ובחמתו:

23 ואמרו כל-הגוים על-מה עשה יהוה ככה לארץ

הזאת מה חרי האף הגדול הזה: a burning anger

24 ואמרו על אשר עזבו את-ברית יהוה אלהי אבתם

אשר כרת עמם בהוציאם אתם מארץ מצרים:

25 וילכו ויעבדו אלהים אחרים וישתחוו להם אלהים

אשר לא-ידעום ולא חלק להם:

לא ידעום. לא ידעו בהם גבורת אלהות:

ולא חלק להם. לא נתנם לחלקם. ואונקלוס תרגם ולא אוטיבא להון, לא הטיבו להם שום טובה, ולשון לא חלק, אותו אלוה שבחרו להם, לא חלק להם שום נחלה ושום חלק:

And Adonoy became furious with that land, [causing Him] to bring on it the entire curse written in this book.

26 וַיִּחַר־אַף יְהוָה בָּאָרֶץ הַהִיא לְהָבִיא עָלֶיהָ

אֶת־כָּל־הַקְּלָלָה הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַזֶּה:

וַתִּקַּף רָגֶזָא דִּי בָּאֲרַעָא הַהִיא לְאַיְתָאָה עָלֶיהָ יֵת כָּל
לְוִטִּיא דְּכְתִּיבִין בְּסִפְרָא הַדִּין

And Adonoy forced them away from their land with anger and wrath and great fury; and He cast them into another land like this day.

27 וַיִּתְּשֵׁם יְהוָה מֵעַל אֲדָמָתָם בָּאָף וּבְחֶמָה וּבְקֶצֶף

גָּדוֹל וַיִּשְׁלַכֵם אֶל־אֶרֶץ אַחֶרֶת כַּיּוֹם הַזֶּה:

וְטִלְטְלִנּוּן יִי מֵעַל אֲרַעְהוֹן בְּרָגֶזָא וּבְחֶמָתָא וּבְקֶצֶף רָגֶזָא
וְאִגְלִנּוּן לְאֲרַעָא אַחֶרִי כַּיּוֹמָא הַדִּין

to tear
away

Rashi

ויתשם ה'. כתרגומו וטלטלינון, וכן הנני נתשם מעל אדמתם (ירמיה יב, יד):

The hidden [matters] are Adonoy's, our God's, and the revealed [matters] are ours and our children's forever, to perform all the statements of this Torah.

28 הַנִּסְתָּרוֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד־עוֹלָם

לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת: (ס)

דְּמִטְמְרִין קֳדָם יִי אֱלֹהֵנָא וּדְמַגְלִין לָנָא וּלְבָנָנָא עַד עוֹלָם
לְמַעַבְד יֵת כָּל פְּתָגְמֵי אוֹרִיתָא הַדָּא

Rashi

הנסתרות לה' אלהינו. ואם תאמרו מה בדינו לעשות, אתה מעניש את הרבים על הרהורי היחיד, שנאמר (לעיל כא) פן יש בכם איש וגו' ואח"כ וראו את מכות הארץ ההיא, והלא אין אדם יודע מטמונותיו של חבירו, אין אני מעניש אתכם על הנסתרות, שהן לה' אלהינו והוא יפרע מאותו יחיד, אבל הנגלות לנו ולבנינו, לבער הרע מקרבנו, ואם לא נעשה דין בהם, יענוש את הרבים. נקוד על לנו ולבנינו, לדרוש שאף על הנגלות לא ענש את הרבים עד שעברו את הירדן (סנהדרין מג:), משקבלו עליהם את השבועה בהר גריזים ובהר עיבל, ונעשו ערבים זה לזה:

רביעי

דברים 30

When it happens that there come upon
you all these statements, the blessing
and the curse that I have set before you;
and you will restore to your perception
amid all the nations where Adonoy,
your God, has exiled you.

ויהי ארי ייתון עלך כל פתגמא האליו ברכו ולוטין די
יהבית קדמך ותתוב לבך בכל עממא די אגלך יי
אלהך לתמו

You will return to Adonoy, your God,
and obey Him exactly as I am
commanding you today, you and your
sons, wholeheartedly and with your
whole being.

ותתוב לדחלתא דיי אלהך ותקבל למימרה ככל די
אנא מפקדך יומא דין את ובניך בכל לבך ובכל
נפשך

1 ויהי כייבאו עליך כל-הדברים האלה הברכה

והקללה אשר נתתי לפניך והשבת אל-לבך

בכל-הגוים אשר ^{to push off} הדיחת יהוה אלהיך שמה:

2 ושבת עדיהוה אלהיך ושמעת בקלו ככל אשר-אנכי

מצוך היום אתה ובניך בכל-לבבך ובכל-נפשך:

Adonoy, your God, will bring back your returnees and will be merciful toward you; and He will return and gather you from all the peoples that Adonoy, your God, has dispersed you there.

וַיְתוֹב יי אֱלֹהֶיךָ יְת שְׁבִי גְלוֹתְךָ וִירְחֶם עָלֶיךָ וַיְחַנּוּכְךָ
וַיְחַנְּשֶׁנֶּךָ מִכָּל עַמֵּמָא דִּי בְדָרְךָ יי אֱלֹהֶיךָ לְתַמָּן

3 וְשָׁב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־שְׁבוּתְךָ וִרְחַמְךָ וְשָׁב וְקִבְּצֶךָ
מִכָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה:

Rashi

ושב ה' אלהיך את שבותך. היה לו לכתוב והשיב את שבותך, רבותינו למדו מכאן (מגילה כט.), כביכול שהשכינה שרויה עם ישראל בצרת גלותם, וכשנגאלין הקתיב גאולה לעצמו שהוא ישוב עמהם. ועוד י"ל שגדול יום קבוץ גלויות, ובקושי, כאילו הוא עצמו צריך להיות אוהז בידיו ממש איש איש ממקומו, כענין שנאמר ואתם תלקטו לאחד אחד בני ישראל (ישעיה כז, יב), ואף בגלויות שאר האומות מצינו כן, ושבתי את שבות מצרים (יחזקאל כט, יד):

If your exiled one will be at the edge of the heavens, from there will Adonoy, your God, gather you and from there will He take you.

אם יְהִי גְלוֹתְךָ בְּסִפֵּי שָׁמַיָא מִתַּמָּן יְחַנְּשֶׁנֶּךָ יי אֱלֹהֶיךָ
וּמִתַּמָּן יִקְרַבְנֶךָ

4 אִם־יִהְיֶה נִדְחֶךָ בְּקֶצֶה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ:

And Adonoy, your God, will bring you to the land that your forefathers inherited and you will inherit it; and He will benefit you and multiply you more than your forefathers.

וַיַּעֲלֶנֶךָ יי אֱלֹהֶיךָ לָאָרֶץ דִּירִיתוּ אֲבֹתְךָ וְתִרְתֶּהּ וַיֹּטֵב
לְךָ וַיִּסְגְּנֶךָ מֵאֲבֹתְךָ

5 וַהֲבִיאֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יָרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ
וַיְרַשְׁתָּהּ וְהִיטִבְךָ וְהִרְבֶּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ:

And Adonoy, your God, will circumcise
your heart and the heart of your
descendants, to love Adonoy, your God,
wholeheartedly and with all your being
in order that you live.

וַיַּעַד יי אֱלֹהֶיךָ ית טַפְּשׁוֹת לִבְךָ וַיֵּת טַפְּשׁוֹת לִבָּא
דְּבָנִיךָ לְמַרְחָם ית יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ
בְּדִיל חַיִּיךָ

6 וּמַל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-לִבְּךָ וְאֶת-לִבְּבִי וְרָעַף לְאַהֲבָה
אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיִּיךָ:

חמישי

Adonoy, your God, will place all these
oath-curses upon your enemies and
upon your foes who chased you.

וַיִּתֵּן יי אֱלֹהֶיךָ ית כָּל לְוִטְיָא הָאֵלִין עַל בְּעָלֵי דְבָבְךָ וְעַל
סְנָאָךְ דִּי רַדְפוּךָ

7 וַנִּתֵּן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל-הָאֲלֹת הָאֵלֶּה עַל-אֹיְבֶיךָ
וְעַל-שֹׂנְאֶיךָ אֲשֶׁר רָדְפוּךָ:

And you will turn back and obey
Adonoy; and you will perform all His
commandments that I am commanding
you today.

וְאַתָּה תָּתוּב וּתִקְבֹּל לְמִימְרָא דִּי וְתַעֲבֹד ית כָּל פְּקוּדוֹהִי
דִּי אֲנָא מִפְּקֻדָּהּ יוֹמָא דִּין

8 וְאַתָּה תָּשׁוּב וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה וְעָשִׂיתָ
אֶת-כָּל-מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם:

Adonoy, your God, will give you surplus in all your endeavors, in the fruit of your belly, and in the offspring of your animals, and in the produce of your soil—for benefit; for Adonoy will return to rejoice over you for benefit as He rejoiced over your forefathers.

וְיִוְתְּרִינֶךָ יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל עֹבְדֵי יָדְךָ בְּוֹלְדָא דְמַעַךְ
וּבְוֹלְדָא דְבַעֲיָרְךָ וּבְאֵבָא דְאַרְעֶךָ לְטָבָא אַרִי יְתוּב יי
לְמַחְדֵי עֲלֶיךָ לְטָב כְּמָא דִּי חֲדֵי עַל אֲבֹתֶיךָ

When you obey Adonoy, your God, to guard His commandments and His statutes, written in this Torah scroll; when you turn back to Adonoy, your God, wholeheartedly and with all your being.

אַרִי תִקְבֵּל בְּמִימְרָא דִּי אֱלֹהֶיךָ לְמַטַּר פְּקוּדוֹהִי
וּקְיָמוֹהִי דְכְתִיבִין בְּסִפְרָא דְאוֹרִיתָא הָדִין אַרִי תְתוּב
קֳדָם יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ

For this mitzvah that I am commanding you today; it is not abstruse to you nor is it distant.

אַרִי תִפְקֹדְתָא הָדָא דִּי אֲנָא מְפַקְדֶּךָ יוֹמָא דִּין לֹא
מְפַרְשָׁא הִיא מִנָּה וְלֹא רְחִיקָא הִיא

9 וְהוֹתִירְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל | מַעֲשֶׂה יָדְךָ בְּפִרִי בִטְנְךָ

וּבְפִרִי בְהֶמְתְּךָ וּבְפִרִי אֲדָמְתְךָ לְטוֹבָה כִּי | יָשׁוּב יְהוָה

לְשׁוֹשׁ ^{to be bright} עֲלֶיךָ לְטוֹב כְּאֲשֶׁר־שָׂשׂ עַל־אֲבֹתֶיךָ:

10 כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשָׁמֵר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו

הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה כִּי תָשׁוּב אֶל־יְהוָה

אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ: (פ)

שישי

11 כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם לֹא־נִפְלְאָת

הוּא מִמֶּךָ וְלֹא רְחִיקָה הוּא:

לא נפלאת היא ממך. לא מכוסה היא ממך, כמו שנאמר כי יפלא (דברים יז, ח), ארי יתכסי, ותרד פלאים (איכה א, ט), ותרד במטמוניות, מכוסה, חבושה בטמון:

It is not in heaven, [for you] to say,
 “Who will go up to heaven for us, and
 acquire it for us, and inform us of it,
 and we will fulfill it?”

12 לֹא בַשָּׁמַיִם הִוא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה-לָנוּ הַשָּׁמַיִם וְיִקְחֶהָ

לָנוּ וְיַשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה:

לֹא בַשָּׁמַיִם הִיא לְמִימַר מִן יֶסֶק לָנָא לְשָׁמַיָא וְיִסְבֵּהָ
 לָנָא וְיַשְׁמַעְנָנָא יְתָה וְנַעֲבֹדְנָה

Rashi

לא בשמים היא. שאלו היתה בשמים היית צריך לעלות אחריה וללמדה (עירובין נה.).

Nor is it overseas, [for you] to say,
 “Who will travel overseas for us, and
 acquire it for us, and inform us of it,
 and we will fulfill it?”

13 וְלֹא-מֵעֵבֶר לַיָּם הִוא לֵאמֹר מִי יַעֲבֹר-לָנוּ אֶל-עֵבֶר הַיָּם

וְיִקְחֶהָ לָנוּ וְיַשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה:

וְלֹא מֵעֵבֶרָא לְיָמָא הִיא לְמִימַר מִן יַעֲבֹר לָנָא לְעֵבֶרָא
 דְיָמָא וְיִסְבֵּה לָנָא וְיַשְׁמַעְנָנָא יְתָה וְנַעֲבֹדְנָה

For the matter is extremely close to you;
 in your mouth and in your mind to
 fulfill it.

14 כִּי-קָרוֹב אֵלַיִךְ הַדָּבָר מֵאֵד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ: (ס)

אַרִי קָרִיב לָךְ פִּתְגָמָא לְחֻדָא בְּפִימָךְ וּבִלְבָבְךָ לְמַעֲבֹדָה

Rashi

כי קרוב אליך. התורה נתנה לכם בכתב ובעל פה:

שביעי

See, I have placed before you today life
and good, and death and bad.

חַזִּי דִּיהֶבִית קְדָמְךָ יוֹמָא דִּין יְת חַיִּי וְיֵת טְבָתָא וְיֵת
מוֹתָא וְיֵת בִּישָׂא

15 רָאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַטּוֹב

וְאֶת־הַמָּוֶת וְאֶת־הָרָע:

Rashi

את החיים ואת הטוב. זה תלוי בזה, אם תעשה טוב הרי לך חיים ואם תעשה רע הרי לך המות, והכתוב מפרש והולך היאך:

For which I command you this day, to
love Adonoy, your God, to go in His
ways and to guard His commandments
and His statutes and His laws; and you
will live and you will flourish, and
Adonoy, your God, will bless you in the
land that you are coming there to
inherit.

דִּי אָנָּא מְפַקְדֵּךָ יוֹמָא דִּין לְמַרְחָם יְת יי אֱלֹהֶיךָ לְמַהֲרֵךְ
בְּאַרְחֵן דְּתַקְנֵן קְדָמוֹהִי וּלְמַטַּר פְּקוּדוֹהִי וּקְיָמוֹהִי
וְדִינוֹהִי וְתִיחִי וְתִסְגִּי וּיְבָרְכֶנְךָ יי אֱלֹהֶיךָ בְּאַרְעָא דִּי אַתָּ
עָלִיל לְתַמָּן לְמִירְתָּהּ

16 אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצְוֶךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

לֵלֶכֶת בְּדַרְכָּיו וּלְשָׁמֵר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחֵייתָ

וּרְבִיתָ וּבִרְכָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה

בְּאֶשְׁמָה לְרִשְׁתָּהּ:

Rashi

אשר אנכי מצוך היום לאהבה. הרי הטוב ובו תלוי: וחיית ורביית. הרי החיים:

But if your heart strays and you do not
listen, and you are misled, and you
prostrate yourself to other gods and
worship them.

וְאִם יִפְגִּי לְבָבְךָ וְלֹא תִקְבֹּל וְתִטְעִי וְתִסְגִּיד לְטַעֲוֹת
עַמֻּמִּיָּא וְתִפְלַחְנוּן

17 וְאִם־יִפְגֶּה לְבָבְךָ וְלֹא תִשְׁמָע וְנִדְחָתָּ ^{to push off} וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ

לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים וַעֲבַדְתָּם:

I tell you today that you shall certainly perish; you will not remain long on the land that you are crossing the Yardein to come there to inherit.

חֲוִיתִי לְכוֹן יוֹמָא דִּין אָרִי מִיבֵד תִּיבְדוּן לָא תוֹרְכוּן
יוֹמִין עַל אַרְעָא דִּי אֶת עֵבֶר יֵת יִרְדְּנָא לְמַעַל לְתַמָּן
לְמִירְתָּהּ

I invoke, as witnesses against you this day, heaven and earth: Life and death have I placed before you, blessing and curse; you choose life in order that you live, you and your descendants,

אַסְהֵדִית בְּכוֹן יוֹמָא דִּין יֵת שְׁמַיָּא וְיֵת אַרְעָא חַיִּי
וּמוֹתָא יְהִיבִית קְדָמָךְ בְּרָכוֹן וּלְוִטִין וְתַתְרַעֲי בְּחַיִּי בְּדִיל
דְּתִיחִי אֶת וּבְנֶיךָ

העדתי בכם היום את השמים ואת הארץ. שהם קיימים לעולם, וכאשר תקרה אתכם הרעה, יהיו עדים שאני התריתי בכם בכל זאת. דבר אחר העידותי בכם היום את השמים וגו', אמר להם הקב"ה לישראל, הסתכלו בשמים שבראתי לשמש אתכם, שמה שנו את מדתם, שמה לא עלה גלגל חמה מן המזרח והאיר לכל העולם, כענין שנאמר וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ (קהלת א, ה), הסתכלו בארץ שבראתי לשמש אתכם, שמה שנתה מדתה, שמה זרעתם אותה ולא צמחה, או שמה זרעתם חטים והעלתה שעורים, ומה אלו שנעשו לא לשכר ולא להפסד, אם זוכין אין מקבלין שכר ואם חוטאין אין מקבלין פורענות, לא שנו את מדתם, אתם, שאם זכיתם תקבלו שכר ואם חטאתם תקבלו פורענות, על אחת כמה וכמה: ובחרת בחיים. אני מורה לכם שתבחרו בחלק החיים, כאדם האומר לבנו בחר לך חלק יפה בנחלתי, ומעמידו על חלק היפה, ואומר לו את זה ברור לך, ועל זה נאמר ה' מִנֵּת חֶלְקִי וְכוֹסִי אֶתָּה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי (תהלים טז, ה), הנחת ידי על גורל הטוב לומר את זה קח לך:

18 הִגַּדְתִּי לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֶבֶד תֵּאבְדוּן לֹא־תֵאָרִיכוּן יָמִים

עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר אֶת־הַיַּרְדֵּן לָבֹא שָׁמָּה

לְרִשְׁתָּהּ:

19 הִעִידֹתִי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ הַחַיִּים

וְהַמּוֹת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְלָלָה וּבִחְרָתָ בְּחַיִּים

לְמַעַן תַּחְיֶה אֶתָּה וְזֶרְעֶךָ:

To love Adonoy, your God, to obey Him
and to cling to Him; for He is your life
and your longevity, to live on the soil
that Adonoy swore to your forefathers
—to Avrohom, to Yitzchok, and to
Yaakov—to give them.

לְמִרְחֵם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְקַבֵּל לְמִימְרָה וּלְאַתְקָרְבָּא
לְדַחֲלֵתָהּ אֲרִי הוּא חַיִּיךָ וְאוֹרְכוֹת יוֹמֶיךָ לְמַתָּב עַל
אַרְעָא דִּי קַיִים יְיָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב
לְמַתָּן לְהוֹן

Isaiah 61:10-63:9

20 לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵעַ בְּקוֹלוֹ וּלְדָבָרָה־בּוֹ כִּי
הוּא חַיִּיךָ וְאוֹרְךָ יְמֶיךָ לְשֹׁבֵת עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוָה לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתֵת לָהֶם:
(פ)

הפטרה — ישעיהו

הפטרה

ישעיהו 61

I will greatly rejoice in the LORD, My
soul shall be joyful in my God; For He
hath clothed me with the garments of
salvation, He hath covered me with the
robe of victory, As a bridegroom
putteth on a priestly diadem, And as a
bride adorneth herself with her jewels.

10 שׁוֹשׁ ^{to be bright} אֲעִישׁ בִּיהוָה ^{properly} תִּגַּל ^{to clothe} נִפְשִׁי בְּאֱלֹהֵי כִי
הִלְבִּישָׁנִי בְּגָדֵי־יִשׁוּעַ מַעֲלֵל צְדָקָה יַעֲטֵנִי כְּחַתָּן
יִכְתֹּן ^{an embellishment} פָּאָר וְכִפְלָה תַעֲדָה כְּלִיהָ:

For as the earth bringeth forth her
growth, And as the garden causeth the
things that are sown in it to spring
forth; So the Lord GOD will cause
victory and glory To spring forth before
all the nations.

11 כִּי כְאֶרֶץ תֹּצִיאַ ^{a sprout} צִמְחָהּ ^{a garden} וּכְגִנָּה יִרְוּעֶיהָ
תִּצְמַחַּם בְּנִי | אֲדֹנֵי יְהוָה יִצְמַחַם צִדְקָהּ וְתִהְיֶה נִגְדָה ^{to sprout}
כָּל־הַגּוֹיִם:

ישעיהו 62

For Zion's sake will I not hold My
peace, And for Jerusalem's sake I will
not rest, Until her triumph go forth as
brightness, And her salvation as a torch
that burneth.

1 לִמְעַן צִיּוֹן לֹא אֶחְשָׁה ^{to hush or keep quiet} וּלְמַעַן יְרוּשָׁלַם לֹא אֶשְׁקוּט
עַד־יֵצֵא כְנֹגֶה ^{brilliance} צִדְקָהּ וְיִשׁוּעֶתָהּ ^{torch} כָּל־פֶּיד יִבְעֶר:

And the nations shall see thy triumph,
And all kings thy glory; And thou shalt
be called by a new name, Which the
mouth of the LORD shall mark out.

2 וְרָאוּ גוֹיִם צִדְקָתְךָ וְכָל־מְלָכִים כְּבוֹדְךָ וְקָרָא לְךָ שֵׁם
חֲדָשׁ אֲשֶׁר פִּי יְהוָה יִקְבְּנוּ ^{to puncture}:

Thou shalt also be a crown of beauty in
the hand of the LORD, And a royal
diadem in the open hand of thy God.

3 וְהָיִיתְ עֲטוּרַת תְּפָאֶרֶת ^{glory} בְּיַד־יְהוָה וְצִנּוֹף ^{turban} [וְצִנּוֹף]
מְלוּכָה בְּכַף־אֱלֹהֶיךָ:

Thou shalt no more be termed
Forsaken, Neither shall thy land any
more be termed Desolate; But thou
shalt be called, My delight is in her,
And thy land, Espoused; For the LORD
delighteth in thee, And thy land shall be
espoused.

4 לֹא־יֵאמָר לְךָ עוֹד עֲזוּבָה וּלְאַרְצְךָ לֹא־יֵאמָר עוֹד
שְׁמָמָה כִּי לְךָ יִקְרָא חֲפְצִי־בָהּ וּלְאַרְצְךָ בְּעוֹלָה
כִּי־חֲפֶץ יְהוָה בָּךְ וְאַרְצְךָ תִּבְעַל:

For as a young man espouseth a virgin,
So shall thy sons espouse thee; And as
the bridegroom rejoiceth over the bride,
So shall thy God rejoice over thee.

I have set watchmen Upon thy walls, O
Jerusalem, They shall never hold their
peace Day nor night: 'Ye that are the
LORD'S remembrancers, Take ye no
rest,

And give Him no rest, Till He establish,
And till He make Jerusalem A praise in
the earth.'

The LORD hath sworn by His right
hand, And by the arm of His strength:
Surely I will no more give thy corn To
be food for thine enemies; And
strangers shall not drink thy wine, For
which thou hast laboured;

But they that have garnered it shall eat
it, And praise the LORD, And they that
have gathered it shall drink it In the
courts of My sanctuary.

Go through, go through the gates, Clear
ye the way of the people; Cast up, cast
up the highway, Gather out the stones;
Lift up an ensign over the peoples.

5 כִּי־יִבְעַל בַּחֹר בְּתוּלָה יִבְעָלוּ בָנָיו וּמִשׁוֹשׁ ^{joy} חֲתָן
עַל־כָּלָה יִשְׂשֹׁשׁ עָלָיו אֱלֹהָיו:

6 עַל־חומָתָיו יְרוּשָׁלַם הַפִּלְדָּתִי שְׁמָרִים כָּל־הַיּוֹם
וְכָל־הַלַּיְלָה תָּמִיד לֹא יִחָשׂוּ הַמְּזַכְּרִים אֶת־יְהוָה
אֶל־דָּמִי לָכֶם:

7 וְאַל־תִּתְּנוּ דָּמִי לוֹ עַד־יָכוֹן וְעַד־יֵשִׁים אֶת־יְרוּשָׁלַם
תִּהְיֶה בָּאָרֶץ:

8 נִשְׁבַּע יְהוָה בְּיָמִינוּ וּבִזְרוֹעַ עֲזוֹ אִם־אֶתֶּן אֶת־דִּגְגָּךְ עוֹד
מֵאֲכָל לֶאֱכֹל וְאִם־יִשְׁתּוּ בְּנֵי־נֹכַר תִּירוּשָׁךְ ^{new wine} אֲשֶׁר
יִגְעֶת בּוֹ:

9 כִּי מֵאֶסְפִּי יֵאכְלֶהוּ וְהִלְלוּ אֶת־יְהוָה וּמִקְבָּצָיו יִשְׁתֶּהוּ
בְּחִצְרוֹת קְדוֹשֵׁי: (ס)

10 עֲבְרוּ עֲבְרוּ בְּשַׁעְרִים פָּנוּ דֶרֶךְ הָעָם ^{to mound up} סָלוּ סָלוּ
הַמִּסְלָה ^{highway} סִקְלוּ ^{properly} מֵאֲבֹן הָרִימוּ גַם עַל־הָעַמִּים:

Behold, the LORD hath proclaimed
Unto the end of the earth: Say ye to the
daughter of Zion: 'Behold, thy salvation
cometh; Behold, His reward is with
Him, And His recompense before Him.'

And they shall call them The holy
people, The redeemed of the LORD;
And thou shalt be called Sought out, A
city not forsaken.

11 הִנֵּה יְהוָה הַשְׁמִיעַ אֶל־קֻצָּה הָאָרֶץ אָמְרוּ לְבַת־צִיּוֹן
הִנֵּה יִשְׁעוֹךָ בָּא הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לִפְנֵי:
deed

12 וְקִרְאוּ לָהֶם עַם־הַקֹּדֶשׁ גְּאוּלֵּי יְהוָה וְלֹךְ יִקְרָא דְרוּשָׁה
עִיר לֹא נֶעְזְבָה: (ס)

ישעיהו 63

'Who is this that cometh from Edom,
with crimsoned garments from Bozrah?
This that is glorious in his apparel,
stately in the greatness of his
strength?'— 'I that speak in victory,
mighty to save.'—

'Wherefore is Thine apparel red, and
Thy garments like his that treadeth in
the winevat?'—

'I have trodden the winepress alone,
and of the peoples there was no man
with Me; yea, I trod them in Mine
anger, and trampled them in My fury;
and their lifeblood is dashed against My
garments, and I have stained all My
raiment.

1 מִי־זֶה | בָּא מֵאֲדוֹם חָמוֹץ בְּגָדִים מִבְּצֻרָה זֶה
to be
pungent
הַדּוֹר בְּלִבוֹשׁוֹ צֹעָה בְּרֵב כַּחוֹ אֲנִי מְדַבֵּר בְּצִדְקָה
to tip over
רֵב לְהוֹשִׁיעַ:

2 מְדוּעַ אָדָם לְלִבוֹשׁוֹ וּבְגָדָיו כְּדֹרֶךְ בָּגַת:

3 פְּרִיטָה | דִּרְכָתִי לְבָדִי וּמַעֲמִים אֵין־אִישׁ אִתִּי
fruitful
וְאֶדְרַכְכֶם בְּאַפִּי וְאַרְמָסֶם בְּחִמָּתִי וְיִזְּ נִצְחָם
to tread
upon
עַל־בְּגָדִי וְכָל־מְלִבוֹשֵׁי אֶגְאָלָתִי:
garment

For the day of vengeance that was in My heart, and My year of redemption are come.

4 כִּי יוֹם נִקְמָה בְּלִבִּי וּשְׁנַת גְּאוּלִּי בָּאָה:

And I looked, and there was none to help, and I beheld in astonishment, and there was none to uphold; therefore Mine own arm brought salvation unto Me, And My fury, it upheld Me.

5 וְאֵבִיט וְאֵין עֹזֹר וְאֲשֵׁמוּמָם וְאֵין סוֹמֵךְ ^{to prop} וְתוֹשֵׁעַ לִי

זֶרְעִי וְחַמְתִּי הִיא סִמְכָתִּי:

And I trod down the peoples in Mine anger, and made them drunk with My fury, and I poured out their lifeblood on the earth.'

6 וְאָבֹס ^{to trample} עַמִּים בְּאַפִּי וְאֲשַׁכְּרֵם בְּחַמְתִּי וְאֹרִיד לָאָרֶץ

נִצָּחָם: (ס)

I will make mention of the mercies of the LORD, and the praises of the LORD, according to all that the LORD hath bestowed on us; and the great goodness toward the house of Israel, which He hath bestowed on them according to His compassions, and according to the multitude of His mercies.

7 חֲסִדֵי יְהוָה | אֲזַכִּיר תְּהִלַּת יְהוָה כָּל אֲשֶׁר־גָּמְלָנוּ

יְהוָה רַב־טוֹב לְבֵית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־גָּמְלָם כְּרַחֲמָיו

וּכְלָב חֲסִדָּיו:

For He said: 'Surely, they are My people, children that will not deal falsely'; so He was their Saviour.

8 וַיֹּאמֶר אֶדְ-עַמִּי הֲמָה בָּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ וַיְהִי לָהֶם

לְמוֹשִׁיעַ:

In all their affliction He was afflicted, and the angel of His presence saved them; in His love and in His pity He redeemed them; And He bore them, and carried them all the days of old. .

9 בְּכָל־צָרָתָם | לֹא [לֹו] צָר וּמִלֶּאךָ פָּנִיו הוֹשִׁיעֵם

בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחַמְלָתוֹ הוּא גָּאֵלָם וַיִּנְשָׁלֵם וַיִּנְשָׂאֵם כָּל־יָמָי ^{to lift} ^{compassion}

עוֹלָם: